

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN-2018-935

14.12.2018

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – tidspunkt for eierskifte – salgsmelding på papir – rettsvillfarelse.

Klager ble ilagt gebyr for perioden fra og med 1.5.18 til og med 6.5.18. Det fremgår av TFFAuto at salgsmelding vedrørende klagers kjøp av kjøretøyet ble levert til Statens Vegvesen den 4.5.18. Oppgitt salgsdato i salgsmeldingen var den 1.5.18.

Klager har i hovedsak anført at gebyret må ettergis da forskrift om ileggelse av gebyr ikke er praktiserbar i et tilfelle hvor salgsmelding blir innlevert på papir. Klager viser også til at forskrift er feil, og at vegdirektoratet har innrømmet dette. Klager har videre anført at han ikke var kjent med ordningen og tidsfristene. Klager har også anført at tidspunkt for når forsikringsplikten oppstår, ikke fremgår av salgsmeldingsblanketten. Trafikkforsikringsforeningen har anført at forsikringsplikten oppstår ved oppgitt salgsdato i salgsmeldingen. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt.

Saksfremstilling

Klager ble den 7.5.18 ilagt gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 1.5.18 til og med 6.5.18.

Det fremgår av TFFAuto at salgsmelding vedrørende klagers kjøp av kjøretøyet ble levert til Statens Vegvesen den 4.5.18. Oppgitt salgsdato i salgsmeldingen var den 1.5.18.

Klager forsikret kjøretøyet den 7.5.18, og kjøretøyet ble omregistrert den 9.5.18.

Klager har redegjort for at det i forbindelse med eierskifte ble benyttet eierskifteblankett på papir, etter selgers ønske. Det tok derfor noe tid fra signering av salgsmelding til klager fikk melding om at kjøretøyet var klart til omregistrering. Klager har redegjort for at han tegnet forsikring den 7.5.18, etter at han mottok melding på Altinn om at kjøretøyet var klart til omregistrering.

Klager har anført at gebyret må ettergis på bakgrunn av at forskriften er feil/ikke praktiserbar i den aktuelle saken. Klager har skrevet at selger av kjøretøyet ønsket å bruke det gamle manuelle systemet med eierskifteblankett på papir, og at det derfor tok tid før han mottok melding på Altinn om at kjøretøyet var klart til omregistrering. Vegdirektoratet har siden rettet opp i feilen gjennom en endring av forskriften. Gebyret oppsto kun fordi tidsbruken internt i Statens vegvesen ved bruk av salgsmelding på papir, ikke ble tatt hensyn til ved innretningen av en ny ordning. Klager har også vist til at tidsfristene i gebyrforskriften ikke harmonerer med Statens vegvesen sin tidsbruk ved papirbaserte omregistreringer, som i klagers tilfelle var seks dager.

Klager har også skrevet at han ikke fikk beskjed om tidsfristene, og at verken han eller selger var kjent med ordningen, til tross for at begge hadde kommunikasjonsbakgrunn i Statens vegvesen. Klager skriver at han derfor vil ha en spesiell grunn til å kjenne regelverket for omregistrering. Det

fremgår heller ikke av salgsmeldingsblanketten at forsikringsplikten oppstår fra dato skrevet på den manuelle salgsmeldingen.

Trafikkforsikringsforeningen har anført at klager ble eier av kjøretøyet den 1.5.18, forsikringspliktig ved den oppgitte salgsdatoen i salgsmeldingen. Trafikkforsikringsforeningen har videre anført at det er oppgitt salgsdato i eierskiftemeldingen som er avgjørende for når eierskiftet fant sted, og forsikringsplikten oppstår. Trafikkforsikringsforeningen har konkludert med at det er uten betydning at kjøretøyet ble omregistrert den 9.5.18.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Gebyrforskriften § 4 andre ledd lød slik ved ikrafttreden 1.3.18:

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for eierskifte, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn etter eierskifte.

Den samme bestemmelsen lyder fra 1.9.18 slik:

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen.

Selger og kjøper undertegnet 1.5.18 salgsmeldingen. Kjøperen leverte salgsmeldingen på ett av vegvesenets distriktskontorer 3.5.18, og han tegnet egen forsikring fra og med 7.5.18. Kjøretøyet var med andre ord uforsikret i perioden 1.5.–6.5.18.

Nemnda legger etter dette til grunn at gebyret er korrekt ilagt, idet det er gebyrforskriften, slik den lød da salget fant sted, som må legges til grunn for denne vurderingen.

Klagers hovedanførsel er at gebyret må ettergis fordi gebyrforskriften § 4, slik den lød før endringen 1.9.18, ikke er praktiserbar i dette tilfellet.

Gebyret oppstår kun fordi tidsbruken internt i Statens vegvesen ved bruk av salgsmelding på papir, ikke er tatt hensyn til ved innretningen av en nyordning.

Spørsmålet blir etter dette om gebyret kan ettergis.

Bilansvarslova § 17 a lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen kan etter søknad ettergi gebyret helt eller delvis dersom brot på plikta til å tinga trafikktrygding må reknast som unnskuldeleg som følge av tilhøve utanfor den ansvarlege sin kontroll.

Forskriften om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften) § 9 lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen kan etter bilansvarslova § 17a annet ledd ettergi gebyret helt eller delvis dersom brudd på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. Det samme gjelder for ny eier som ikke har tegnet egen forsikring.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet i merknadene til ny § 17 a følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Manglende kjennskap til rettsregler, såkalt rettsvillfarelse, kan ikke ut fra ordlyden eller forarbeidene til bilansvarslova § 17 a anses utelukket som unnskyldningsgrunn. Det samme gjelder i forhold til gebyrforskriften § 9. Ordene "brudd på plikten til å tegne forsikring" begge steder trekker, slik nemnda ser det, i retning av at også rettsvillfarelse omfattes. Rettsvillfarelse som unnskyldningsgrunn er en rekke ganger behandlet av Høyesterett, se blant annet Rt-2008-1665.

Nemnda legger til grunn at det rettslige utgangspunkt er at det skal svært mye til før gebyrplikten kan falle bort på grunn av rettsvillfarelse. Dette fordi enhver borger plikter å holde seg løpende orientert om regler som har betydning for det rettsområdet man begir seg inn på, i dette tilfellet omregistrering av bil.

I forslaget til endring av gebyrforskriften § 4 (Høringsbrev med ref. 17-181496-6) uttaler Statens vegvesen at automatisk oppsigelse av selgers forsikring dagen før eierskifte har skapt problemer i to situasjoner; det ene ved at det kan gå noe tid mellom "solgtdato" og innleggingen av papirsalgsmeldingen i Motorvognregisteret; det andre ved bruk av salgsmelding på nett.

Det er det første alternativet som er aktuelt i vår sak. Som eksempel nevner Statens vegvesen at tidligere eier har signert noen dager før gjennomføringen av salget.

Dette slår imidlertid ikke til i vår sak. Som nevnt ovenfor, undertegnet selger og kjøper papirsalgsmeldingen samme dag, og klager hadde deretter hånd om den og leverte den innen gjeldende frist til vegvesenets distriktskontor. Han kunne derfor tegnet forsikring på nett 1.5., eventuelt på virkedagene 2.–4.5. og ville da vært innenfor fristen på tre døgn etter eierskiftet. Det var med andre ord innenfor hans kontroll å forsikre kjøretøyet slik at han unngikk gebyr.

Dersom den endrede § 4 andre ledd skulle ha vært lagt til grunn, ville klager uansett ha måttet betale gebyr. Vedtaksdatoen var 4.5.18. Forsikring ble tegnet 7.5.18, ett døgn for sent fordi vedtaksdatoen inngår i fristen for å tegne forsikring. Gebyr ville i så fall kunne ilegges for perioden 4.–6.5.18.

Klager synes ellers å mene at registreringsdatoen har betydning for forsikringspliktens inntreden, men dette er en rettsoppfatning som ikke har forankring i bilansvarsloven § 17 a eller gebyrforskriften § 4 andre ledd slik den lød da eierskiftet fant sted. Begge bestemmelsene knytter forsikringsplikten uttrykkelig til selve eierskiftet. En slik fundamental misforståelse av de sentrale reglene kan etter rettspraksis ikke lede til at gebyret ettergis.

Trafikkforsikringsforeningen gis etter dette medhold, og klager plikter å betale gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).